

Selskabet billigede denne Betænkning, og indgav i Overeenstemmelse hermed en allerunderdanigst Indberetning.

Selskabet modtog følgende Skrifter:

P. Flourens. Recherches expérimentales sur les propriétés et les fonctions du système nerveux dans les animaux vertébrés 2de. edit. Paris 1842. 8.

— — Recherches sur le developpement des os et des dents. Paris 1842. 4.

— — Eloge historique de Pyramus Decandolle. Paris 1842. 4.

Memoires de la société de physique et d'histoire naturelle de Genève T. IX. P 2. Genève & Paris 1841 & 42. 4.

Bulletin de la société géologique. Vol. XIII. Nr. 3, 4 & XIV. Nr. 1.

Mödet den 19de Mai.

Justitsraad *Molbech* foredrog Selskabet en kort historisk Udsigt over Gotlands Forhold til Danmark fra Valdemar Atterdags Tid, indtil Christian den Fjerde.

Til de mærkeligste og mest egne historiske Forhold under Unionstiden, eller i det 14de og 15de Aarhundrede, hører Danmarks Besiddelser af den svenske Öe *Gotland*. Det er et paafaldende Phænomen, at denne Öe, efterat den to Gange var bleven erobret af de Danske under *Valdemar Atterdag* og *Christian I.*, fra denne Konges Tid i 200 Aar blev uafbrudt i dansk Besiddelse, under alle de politiske Forhold, af meget forskjellig Natur, som i denne lange Tid fandt Sted imellem Danmark og Sverige. Det var en Omstændighed, der, som bekendt nok, under Unionstiden, allerede fra Erik af Pommern af, gav Anledning til jævnlig gjentagne Besværinger fra svensk Side, at man ikke gav Öen tilbage til Sverige; men disse Klager, og de derved foranledigede Underhandlinger førte ikke til nogen Afgjørelse af det Spørgsmaal, *hvilket*

Rige Gotland egentlig skulde tilhøre. Det vedblev ogsaa efter 1448, ligesom før den Tid, at være et Klagepunkt: at den danske Regjering ikke vilde afstaae fra Besiddelsen af en Provinds, der tilhørte Sverige. De danske Konger, som uden Tvivl betragtede Stridsspørgsmaalet fra den Side, at de ansaae Öen som et *erobret Land*, vilde aldrig indlade sig paa nogen egentlig Erklæring, endnu mindre paa nogen Restitution. Man kan vel heller ikke formode andet, end at Regjeringen i Danmark ogsaa i hiin Tid, og navnlig i Dronning Margretes, har lagt en egen politisk Betydenhed og Værdi i Gotlands Besiddelse; og det kan tænkes, at man, dels har seet en saadan Betydenhed i Staden *Visby*, som en fra gammel Tid af riig og mægtig Handelsstad; dels i Landets geographiske Beliggenhed, der syntes at maatte gjøre Besiddelsen af Gotland ligesaa beleilig for en Stat, der med udbredt Magt maatte og vilde forsvare det erhvervede Overherredømme i Skandinavien; som denne Besiddelse var ubeqvem og farlig for Sverrige: især efterat Erik af Pommern havde anlagt Slottet *Visby*, hvis Beliggenhed og stærke Befæstning i saa lang Tid var i Stand til at trodse alle Angreb. Det er imidlertid ligesaa paafaldende, at man dog aldrig fra dansk Side under Unionskrigene benyttede Gotland til derfra at foranstalte et Angreb ind i Hjertet af det övre Sverrige, ikke engang under den lange syvaars Feide imellem Frederik den II. og Erik den XIV.; som at det hele ikke, hverken under de tidligere Enighedsforhold, eller senere under de tidligere Krigsforhold, eller senere under deres Udjævning imellen Gustav Vasa og Christian den III., kunde lykkes Sverrige, enten ved væbnet Haand, eller ved fredelige Underhandlinger at vinde Gotland tilbage, förend det meste afgjorte Krigs-Uheld under Christian den IV. medførte Öens Tab for Danmark ved Brömsebro-Freden; saaledes at Gotland dengang blev erobret i Holsteen og Jylland, ligesom ikke længe efter Skaane, Halland og Bleking erobrede i Sjælland, og i vore Dage Norge i Holsteen.

Endskjönt Hovedomstændighederne ved Gotlands Occupationer fra Danmark af, og Öens nærværende Besiddelse under afvexlende Forhold ikke ere ubekjendte; savner man dog ganske, saavel en egen og fuldstændig Beskrivelse over det i flere Henseender mærkelige og interessante Land, som en egentlig Historie af Öen baade under og efter den danske Periode; og adskillige hidtil uopklarede Punkter have först

faaet Lys ved de Kilder, som *Voigts* ypperlige Arbeide over den preussiske Ordens Historie, har gjort tilgængelige: Forfatteren meddeelte en Oversigt, saa vel af de tidligere Begivenheder, fra Gotlands første Erobring ved Valdemar den III., og de lange snart fredelige, snart krigerske Optrin, der ledsagede Underhandlingerne om Öens Afstaaelse til Kong Albrecht; og dens imidlertid paafulgte Occupation af de tyske Ordensriddere i Preussen; som ogsaa af de historiske Forhold, der paafulgte Erik af Pommerens Afsættelse, og Gotlands Indtagelse med væbnet Haand under Christian den I., indtil at Landet, efter Overgivelse af *Sören Norby* til Kong Frederik den I. (1536) blev i rolig Besiddelse under den danske Krone til Afstaaelsen ved Brömsebro-Freden 1645.

Professor *Jürgensen* meddelte et nyt og kortere Beviis for den Ligning, som tiener til at bestemme Jordklodens Figur ved Iagttagelser over Pendulets Svingninger.

Professor *Chemiaë Scharling* havde indsendt følgende Skrivelse: „Da Undertegnede i Slutningen af 1842 tillod sig at meddele det Kongelige Videnskabernes Selskab Resultaterne af nogle Undersøgelser over hvormeget Kulsyre, der forlader det menneskelige Legeme i 24 Timer, udtalte han den Mening, at fortsatte Forsøg paa den angivne Maade muligen kunde finde en betydelig Anvendelse i forskjellige Retninger. I denne Mening er jeg nu bleven bestyrket ved Sammenligning mellem mine og *Andres* Forsøg, som deels ere bekendtgjorte af *Andral* og *Govaret*, deels privat meddelte mig fra Physiologen *Valentin* i Bern. Flere af vore Læger have ligeledes viist Interesse for denne Sag, og fra forskjellige Sider, blandt andet fra Videnskabsmænd i Sverig og England, er jeg bleven opfordret til videre at fortsætte disse Forsøg. Da endelig den af Selskabet nedsatte Comitee ligeledes har udtalt sig gunstig over min Methode, og opmuntret til dens videre Anvendelse, saa vover jeg at henvende mig til det ærede Selskab med den Begjæring, at det maa tillades mig at fortsætte og udvide denne Klasse af Forsøg paa Selskabets Regning.

Blandt de forskjellige Retninger, i hvilke jeg önskede at fore-